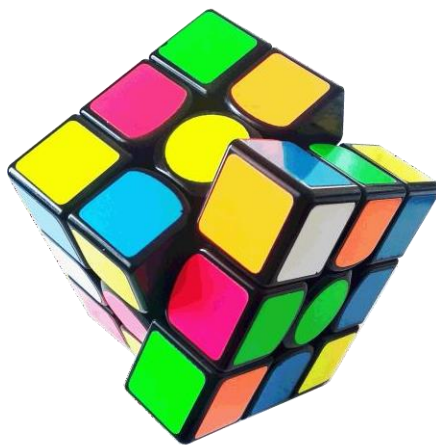

+

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Οικολογία -Παγκόσμια και Τοπική κληρονομιά

“Τα σκουπίδια δεν είναι για πέταμα”

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Το παρόν πρόγραμμα ανήκει στη θεματική «Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη» (ΙΕΠ, 2014). Αφορμή για το σχεδιασμό του προγράμματος αποτέλεσε η ανάγκη διαμόρφωσης κατάλληλων στάσεων και δεξιοτήτων στα παιδιά μικρής ηλικίας, σχετικά με σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα. Η ευαισθητοποίηση στα περιβαλλοντικά προβλήματα, η παρουσίαση φιλοπεριβαλλοντικών στάσεων, καθώς και η οργάνωση σχετικών δράσεων είναι σημαντικό να ξεκινούν από πολύ μικρή ηλικία, ώστε να λειτουργούν παρεμβατικά στη διαμόρφωση φιλικών προς το περιβάλλον αξιών, στάσεων και συμπεριφορών (Mackey, 2012). Οι σύγχρονες κοινωνίες, των οποίων κύρια πρακτική αποτελεί η υπερκατανάλωση αγαθών καταφεύγουν αναπόφευκτα σε κατασπατάληση φυσικών πόρων και ενέργειας, καθώς και στην παραγωγή τεράστιου όγκου απορριμμάτων (Ηλιοπούλου, 2016).

Η βασικότερη πρακτική μείωσης των απορριμμάτων στην Ελλάδα είναι η ανακύκλωση και αποτελεί τη σημαντικότερη πτυχή διαχείρισής τους (Ηλιοπούλου, 2016).

Βασικός σκοπός του προγράμματος είναι να γίνει κατανοητό από τους/τις μαθητές/τριες ότι τα απορρίμματα είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας και η διαχείρισή τους αποτελεί σημαντικότερη ευθύνη όλων, μικρών και μεγάλων. Οι επιμέρους στόχοι αφορούν στη διαμόρφωση συμπεριφορών και στρατηγικών: (α) ελέγχου της ανεξέλεγκτης ρίψης απορριμμάτων, (β) ορθολογικής διαχείρισής τους (συλλογή και αποκομιδή) και (γ) ανακύκλωσης. Ακολουθώντας τις φάσεις της διερευνητικής μάθησης (Kotsari & Smyrniou, 2017), αξιοποιώντας τις ρουτίνες σκέψης στη ροή των μαθησιακών δραστηριοτήτων, τις δυνατότητες που παρέχει η ψηφιακή μάθηση και στοιχεία διαφοροποιημένης διδασκαλίας και περιγραφικής αξιολόγησης, οι μαθητές/τριες εμπλέκονται ενεργά στην οικοδόμηση της γνώσης και αποκτούν δεξιότητες μάθησης, νου, δεξιότητες κοινωνικής ζωής και ενσυναίσθησης, καθώς και δεξιότητες τεχνολογίας.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ardoin, N. M., Clark, C., & Kelsey, E. (2013). An exploration of future trends in environmental education research. *Environmental Education Research*, 19(4), 499-520.

Γαβριλάκης, Κ. (2000). *Απορρίμματα: προβλήματα και η αντιμετώπισή τους [Οδηγός εκπαιδευτικών]*. ΥΠΕΠΘ: Αθήνα.

Ηλιοπούλου, Ι. (2016). Αντιλήψεις παιδιών προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας για την ανακύκλωση: έρευνα σε παιδιά του Βόλου. *Έρευνα στην Εκπαίδευση*, 5(1), 148-164. doi:<https://doi.org/10.12681/hjre.10677>

ΙΕΠ (2014). *Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου. «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών»*.

Fien, J. (2004). Education for Sustainability. In R. Gilbert (Ed.), *Studing Society and Environment. A Guide for Teachers*, (pp.184–200). South Melbourne: Thomson.

Mackey, G. (2012). To Know, to Decide, to Act: The Young Child's Right to Participate in Action for the Environment. *Environmental Education Research*, 18 (4), 473–484.

Kotsari K., Smyrniou, Z. (2017). Inquiry based Learning and Meaning Generation through modelling on geometrical optics in a constructionist environment. *European Journal of Science and Mathematics Education* 5 (1), 14-27

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Οι προαπαιτούμενες γνώσεις των παιδιών αφορούν: (α) στις εμπειρίες και βιώματα σε σχέση με τη διαχείριση των απορριμμάτων μέσα από τις προσλαμβάνουσες που έχουν από το οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον και (β) στη δεξιότητα «σύρε και άσε» για τη χρήση ψηφιακών εργαλείων.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΣΧΟΛΕΙΟ	Νηπιαγωγείο Τραγανού	ΤΜΗΜΑ 1 & 2...	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:2021-2022
Θεματική	2. Φροντίζω το περιβάλλον	Υποθεματική	Οικολογία - Παγκόσμια και Τοπική φυσική κληρονομιά
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Πρωτοβάθμια/Νηπιαγωγείο		
Τίτλος	Τα σκουπίδια δεν είναι για πέταμα		
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	Δεξιότητες μάθησης του 21ου αιώνα Δεξιότητες ζωής Δεξιότητες του νου Δεξιότητες τεχνολογίας		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	Διαχείριση απορριμμάτων, ανακύκλωση		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Φάση 1: ΕΡΩΤΗΣΗ</p> <p>Οι μαθητές/τριες διερευνούν ερωτήματα σχετικά με το θέμα της διαχείρισης των άχρηστων αντικειμένων και αναφέρουν τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους σχετικά με τα απορρίμματα.</p> <p>Καλλιεργούνται οι εξής δεξιότητες:</p> <p>Δραστηριότητα 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Μάθησης - Κριτική σκέψη, Επικοινωνία. <p>Δραστηριότητα 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Μάθησης: Συνεργασία, Δημιουργικότητα, Επικοινωνία. • Δεξιότητες Νου – Κατασκευές, Επίλυση Προβλήματος <p>Δραστηριότητα 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Μάθησης- Επικοινωνία, Συνεργασία, Ψηφιακές δεξιότητες μάθησης • Δεξιότητες Ζωής- Κοινωνική Ενσυναίσθηση και Ευαισθησία, Υπευθυνότητα 	<p>Τι γίνεται με τα άχρηστα;</p> 	<p>1. Στην αρχή αυτού του εργαστηρίου, αφού κάνουμε επανάληψη στο προηγούμενο πρόγραμμα των εργαστηρίων, προσπαθούμε να συσφίξουμε τους δεσμούς της ομάδας κάνοντας μια υπενθύμιση του συμβολαίου της τάξης μας. Τονίζοντας τη σημασία της συνεργασίας τους ενημερώνουμε για το επικείμενο εργαστήριο που ξεκινά.</p> <p>1. Οι μαθητές με αφόρμηση μια εικόνα από το διαδίκτυο (πλανήτης στενοχωρημένος) καλούνται να σχολιάσουν τι μπορεί να φταίει και βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση η γη μας. Γιατί δεν είναι χαρούμενος ο πλανήτης; Στην πορεία της συζήτησης αναδύεται το πρόβλημα των απορριμμάτων και της επίπτωσης στη ζωή μας. Τέλος δίνεται φύλλο εργασίας στα παιδιά όπου αποτυπώνουν τις απόψεις τους για το θέμα ενεργοποιώντας τη φαντασία τους. Παρουσιάζουν τις δημιουργίες τους στην ολομέλεια και εξηγούν το σκεπτικό τους.</p> <p>3. Συζήτηση στην ολομέλεια και δημιουργία εννοιολογικού χάρτη με ιδεοθύελλα. Έχοντας ως κεντρική έννοια τα “σκουπίδια” τα παιδιά καλούνται να ενεργοποιήσουν την κριτική τους σκέψη και να εκφράσουν λέξεις- φράσεις σχετικές με το θέμα. Προτείνονται οι ακόλουθες ερωτήσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Τι είναι σκουπίδια; ➤ Που έχετε δει σκουπίδια; ➤ Πού νομίζετε ότι υπάρχουν σκουπίδια σε ένα δρόμο; ➤ Τι νομίζετε ότι υπάρχει στο δρόμο που έχει σχέση με τα σκουπίδια;

		➤ Τι άλλο υπάρχει που έχει σχέση με τα σκουπίδια;➤ Εσείς τι κάνετε με τα σκουπίδια;➤ Τι θα είχε ενδιαφέρον να ψάξουμε σε σχέση με τα αντικείμενα που δεν χρειαζόμαστε πια;

<p>Φάση 2:ΥΠΟΘΕΣΗ/ΑΠΟΔΕΙΞΗ</p> <p>Οι μαθητές/τριες δίνουν προτεραιότητα στη συλλογή στοιχείων σε σχέση με τους τρόπους διαχείρισης των απορριμμάτων, παρατηρούν το περιβάλλον τους και τους τρόπους που εφαρμόζονται, καταγράφουν και αναρωτιούνται.</p> <p>Καλλιεργούνται οι εξής δεξιότητες:</p> <p>Δραστηριότητα 1 και 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Νου-Οργανωσιακή σκέψη, Μελέτη Περίπτωσης, Επίλυση προβλήματος, Ρουτίνες σκέψης: Παρατηρώ-Σκέφτομαι-Αναρωτιέμαι • Δεξιότητες Τεχνολογίας • Δεξιότητες Μάθησης-Κριτική σκέψη, Επικοινωνία <p>Δραστηριότητα 3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Νου-Ρουτίναςσκέψης Δημιουργικές Συγκρίσεις • Δεξιότητες Μάθησης:Κριτική Σκέψη, Δημιουργικότητα • Δεξιότητες Ζωής: Κοινωνική 	<p style="text-align: center;">Ας δούμε τι συμβαίνει γύρω μας</p> 	<p>1. Οργανώνεται ένας μικρός περίπατος γύρω από το σχολικό κτίριο ώστε να παρατηρήσουν καλύτερα οι μαθητές τον περιβάλλοντα χώρο με στόχο: (α) να εντοπίσουν τους κάδους που υπάρχουν στη γύρω περιοχή και να τους καταγράψουν, (β) να παρατηρήσουν τυχόν προβλήματα σε σχέση με τα απορρίμματα και να τα καταγράψουν, (γ) να εξετάσουν κατά πόσο το περιβάλλον γύρω από το σχολείο είναι φροντισμένο επαρκώς και να καταγράψουν καλές πρακτικές διαχείρισης των απορριμμάτων που θα εντοπίσουν. Αποτύπωση με φωτογραφίες.</p> <p>2. Επιστρέφοντας από τον περίπατο καλούνται να αποτυπώσουν ομαδικά την διαδρομή και τα όσα συνάντησαν στον δρόμο. Επίσης, καλούνται να εκφράσουν την άποψή τους σε σχέση με την ικανοποιητική φροντίδα του περιβάλλοντα χώρου και προτάσεις βελτίωσης. Τέλος σχεδιάζουν ατομικά την διαδρομή γύρω από το σχολείο φύλλο εργασίας .</p> <p>3. Οι μαθητές/τριες παρακολουθούν το βίντεο και καλούνται να παρατηρήσουν, να συγκρίνουν και να διαχειριστούν κριτικά τις πληροφορίες. Στη συνέχεια, φτάνουν σε συμπεράσματα σε σχέση με την προσωπική τους κατάσταση. Πως θα ήταν ο τόπος τους με καλή διαχείριση απορριμμάτων και πως με κακή διαχείριση. Σε χαρτί Α4 χωρισμένο στη μέση καλούνται να αποτυπώσουν αριστερά το χωριό</p>
---	--	--

<p>Ενσυναίσθηση και Ευαισθησία</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Δεξιότητες Τεχνολογίας-Γραμματισμός στα μέσα, Δεξιότητες Ανάλυσης Περιεχομένου σε ● ηλεκτρονικά μέσα 		<p>τους με σκουπίδια και στα δεξιά το χωριό τους χωρίς αυτά φύλλο εργασίας.</p> <p>Στη συνέχεια επιστρέφοντας στο σπίτι τους ζητάμε να συμπληρώσουν ερωτηματολόγιο, με τη βοήθεια των γονιών τους, σχετικά με το κατά πόσο έχουν εντάξει την ανακύκλωση στην καθημερινότητά τους!</p>
--	--	--

<p>Φάση 3 ΑΝΑΛΥΣΗ</p> <p>Οι μαθητές/τριες επεξεργάζονται και αναλύουν τα στοιχεία από διαφορετικές πηγές. Παρατηρούν και αναλύουν την προσωπική τους πρακτική διαχείρισης απορριμμάτων στο σχολείο, γνωρίζουν φιλοπεριβαλλοντικές στάσεις και συμπεριφορές και παίζουν.</p> <p>Καλλιεργούνται οι εξής δεξιότητες:</p> <p>Δραστηριότητα 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Τεχνολογίας-Γραμματισμός στα μέσα, Δεξιότητες Ανάλυσης Περιεχομένου σε ηλεκτρονικά μέσα • Δεξιότητες Νου-Κατασκευές, Επίλυση Προβλήματος • Δεξιότητες Μάθησης-Επικοινωνία, Συνεργασία <p>Δραστηριότητα 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Μάθησης-Κριτική σκέψη, Επικοινωνία <p>Δεξιότητες Τεχνολογίας</p> <p>Δραστηριότητα 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Νου-Παιχνίδια, Εφαρμογές, Επίλυση προβλημάτων • Δεξιότητες Τεχνολογίας-Γραμματισμός στα μέσα, Δεξιότητες Ανάλυσης Περιεχομένου σε ηλεκτρονικά μέσα • Δεξιότητες Μάθησης-κριτική σκέψη. 	<p>Και τι κάνουμε με τα σκουπίδια;</p> 	<p>1. Οι μαθητές/τριες παρακολουθούν τα βίντεο για την ανακύκλωση. Ενημερώνονται για την επιλογή των ειδών, τη σωστή προετοιμασία τους και απόρριψη τους (οργανικά -ανακυκλώσιμα, σωστό είδος-κάδος, καθαριότητα, όχι συσκευασία σε σακούλες).</p> <p>2. Φωτογραφίζουν τον δίσκο του φαγητού τους. Συζητούν για τα ευρήματά τους στην ολομέλεια χωρίζοντας τα (οργανικά και ανακυκλώσιμα). Κατατάσσουν τα ανακυκλώσιμα σε κατηγορίες (χαρτί, πλαστικό κα)και φτιάχνουμε μαζί με τα παιδιά κάδους ανάλογους στην τάξη μας. Φύλλα εργασίας :α)διαχωρισμός σκουπιδιών (ανακυκλώσιμα ή μη) και β) διαχωρισμός με βάση τις παραπάνω κατηγορίες (χαρτί, γυαλί....)</p> <p>Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες καταγράφουν στον υπολογιστή τα απορρίμματα της τάξης και φτιάχνουν συννεφόλεξο (tagul). Τέλος αναγνωρίζουν τη σήμανση της ανακύκλωσης. (φύλλο εργασίας και κατασκευή σήματος-ανθρωπάκι)</p> <p>3. Οι μαθητές/τριες φέρνουν από το σπίτι τους διάφορα ανακυκλώσιμα υλικά. Τα παιδιά παίζουν κινητικά παιχνίδια με βάση τον διαχωρισμό των ανακυκλώσιμων υλικών(1.σκυταλοδρομίες με δύο κάδους-ποια ομάδα θα γεμίσει πρώτη τον κάδο της. 2. με καρτελάκια γίνονται τα ίδια σκουπίδια και διαχωρίζονται στους αντίστοιχους κάδους. Κατόπιν παίζουν ψηφιακά παιχνίδια σχετικά με το θέμα στην τάξη. Αποστέλλονται οι σύνδεσμοι στους γονείς.</p>
---	---	---

<p>Φάση 4: ΕΞΗΓΗΣΗ Οι μαθητές/τριες διαμορφώνουν εξηγήσεις βασισμένες σε επιστημονικά κριτήρια. Επιχειρηματολογούν για την ανθρώπινη δραστηριότητα και πως επιδρά στο περιβάλλον και υποστηρίζουν τις θέσεις τους. Καλλιεργούνται οι εξής δεξιότητες:</p> <p>Δραστηριότητα 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Μάθησης-Κριτική σκέψη, Δημιουργικότητα • Δεξιότητες Νου-Οργανωσιακή σκέψη, Κατασκευές <p>Δραστηριότητα 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Μάθησης-Κριτική Σκέψη, Επικοινωνία • Δεξιότητες Ζωής-Διαμεσολάβηση και Κοινωνική Ενσυναίσθηση και Ευαισθησία <p>Δραστηριότητα 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Μάθησης-Συνεργασία, Επικοινωνία, Κριτική Σκέψη • Δεξιότητες Νου-Κατασκευές, Εφαρμογές • Δεξιότητες Ζωής-Υπευθυνότητα, Ενσυναίσθηση-Ευαισθησία • Δεξιότητες Τεχνολογίας-Γραμματισμός στα μέσα 	<p>Ας δώσουμε εξηγήσεις και σε προβλήματα λύσεις!</p> 	<p>1. Δείχνουμε στα παιδιά υλικό από το διαδίκτυο εστιάζοντας σε ανθρώπινες ενέργειες που καταστρέφουν το περιβάλλον, λόγω μη σωστής διαχείρισης των σκουπιδιών(σκουπίδια σε θάλασσα, σε δάσος, σκουπιδότοπος με πυρκαγιά...). Ακολουθεί συζήτηση με επιχειρήματα στην ολομέλεια, ενώ δίνεται έμφαση στη λύση της ανακύκλωσης.</p> <p>2. Στη συνέχεια καλούνται να ζωγραφίσουν σε χαρτί Α4 τη λύση που προτείνουν για το συγκεκριμένο πρόβλημα. Το παραγόμενο υλικό αναρτάται σε κοινό radlet με τις εργασίες παιδιών από το νηπιαγωγείο Χαβαρίου. Ο σύνδεσμος καταχωρείται και στην ιστοσελίδα του σχολείου έτσι ώστε οι διαπιστώσεις των παιδιών να διαχυθούν στην εκπαιδευτική κοινότητα και στους γονείς.</p> <p>3. Στέλνουμε στους γονείς mail ζητώντας τους να δημιουργήσουν με τα παιδιά τους κατασκευές από ανακυκλώσιμα υλικά. Στη συνέχεια θα τα φωτογραφίσουν και θα ανεβάσουν τις δημιουργίες τους σε έναν καμβά. Το κάθε παιδί θα παρουσιάσει την κατασκευή του στην ολομέλεια εξηγώντας βήμα βήμα την πορεία που ακολούθησε.</p> <p>Κατασκευάζουμε ανακυκλωμένο χαρτί με τα παιδιά στοχεύοντας στον προβληματισμό και ταυτόχρονα στον πειραματισμό των παιδιών.</p>
---	--	---

<p>Φάση 5: ΣΥΝΔΕΣΗ</p> <p>Οι μαθητές/τριες συνδέουν τις εξηγήσεις τους με την επιστημονική γνώση και τα δεδομένα. Μέσω της τέχνης εκφράζουν τις νέες γνώσεις, εμπειρίες και συναισθήματα για το θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων.</p> <p>Καλλιεργούνται οι εξής δεξιότητες:</p> <p>Δραστηριότητα 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Μάθησης-Κριτική σκέψη, Δημιουργικότητα, Επικοινωνία, Συνεργασία • Παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας • Δεξιότητες Νου-Οργανωσιακή σκέψη, Εφαρμογές • Δεξιότητες Ζωής – Υπευθυνότητα • Δεξιότητες Τεχνολογίας-Γραμματισμός στα μέσα <p>Δραστηριότητα 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Μάθησης, Δημιουργικότητα, Επικοινωνία, Συνεργασία, Κριτική σκέψη • Δεξιότητες Νου-Οργανωσιακή σκέψη, 	<p>Γινόμαστε παραμυθάδες με θέμα περιβαλλοντικό</p> 	<p>1. Κάνοντας παρατηρήσεις, διερευνώντας πηγές, οι μαθητές/τριες βγάζουν τα συμπεράσματα τους, τα οποία αποτελούν τον κύριο σκελετό του παραμυθιού που φτιάχνουν στην τάξη με θέμα την ανακύκλωση. Μέσω της ιστορίας τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους για τα προβλήματα που σχετίζονται με την ανακύκλωση: (α) η απόρριψή τους, (ελλιπής καθαριότητα),(β) η επιλογή των ειδών για ανακύκλωση (γ) η προετοιμασία των ανακυκλώσιμων ειδών δ)η ανακύκλωση.</p> <p>Στη συνέχεια μπορούμε να το μοιραστούμε με τους φίλους μας από το νηπιαγωγείο Χαβαρίου προτείνοντάς τους να το εικονογραφήσουν. Τέλος κατασκευάζουμε τους ήρωες του παραμυθιού.</p> <p>2.Με ερέθισμα το παραμύθι θα πειραματιστούμε θάβοντας στον κήπο μας κάποια “σκουπίδια” (π.χ πλαστικό μπουκάλι, φλούδα κλπ) . Μετά το πέρασμα 2μηνών θα τα ξεθάψουμε και θα παρατηρήσουμε τι αλλοιώσεις υπέστη το καθένα. Έλιωσε; Δεν έλιωσε; συνειδητοποιώντας πόσο χρόνο χρειάζεται ένα σκουπίδι για να αποσυντεθεί.</p>
---	---	---

<p>Φάση 6: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν τα πορίσματα που κατέληξαν αξιοποιώντας την τέχνη με στόχο αφενός τη διαφοροποίηση του περιεχομένου της γνώσης και αφετέρου την ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινότητας. Καλλιεργούνται οι εξής δεξιότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας ● Δεξιότητες Μάθησης- Δημιουργικότητα, Επικοινωνία, Συνεργασία ● Δεξιότητες Νου- Οργανωσιακή σκέψη, Κατασκευές, Εφαρμογές ● Δεξιότητες Τεχνολογίας ● Δεξιότητες Ζωής- Υπευθυνότητα, Δεξιότητες Κοινωνικής Ενσυναίσθησης, Πολιτειότητα 	<p>Η ανακύκλωση είναι παγκόσμια!</p> <hr/> <p>Ας δείξουμε σε όλους ό,τι μάθαμε!</p> 	<p>1. Αναζητάμε στο διαδίκτυο με τα παιδιά την άλλη όψη των σκουπιδιών. Έργα τέχνης που δημιουργήθηκαν από άχρηστα υλικά. Προβληματίζονται και ανακαλύπτουν μια άλλη διάσταση των απορριμμάτων. Συζητάμε να ξεχωρίσουν ποιο έργο τους εντυπωσίασε και γιατί;</p> <p>2. Οι μαθητές/τριες οργανώνουν και υλοποιούν δράσεις ενημέρωσης της εκπαιδευτικής κοινότητας και του οικογενειακού τους περιβάλλοντος με τη δημιουργία αφίσας . Η αφίσα θα δημιουργηθεί με φωτογραφίες από τα παιχνίδια που έπαιξαν τα παιδιά με ανακυκλώσιμα υλικά που έφεραν στο σχολείο(κρίκοι, μπόουλινγκ, κατασκευή πύργων με τενεκεδάκια....).</p>
--	---	--

<p>Φάση 7: ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ/ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΗ Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται επί της διαδικασίας. Καλλιεργούνται οι δεξιότητες: Δραστηριότητα 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Νου- Ρουτίνες σκέψεις/αναστοχασμός • Δεξιότητες Μάθησης- Επικοινωνία, Συνεργασία • Δεξιότητες Ζωής- Κοινωνικές Δεξιότητες, Κοινωνική Ενσυναίσθηση, Υπευθυνότητα • Δεξιότητες Τεχνολογίας <p>Δραστηριότητα 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες Νου- Ρουτίνες σκέψεις/ αναστοχασμός • Δεξιότητες Μάθησης- Επικοινωνία, Κριτική σκέψη 	<p>Πόσο χρήσιμα είναι τα άχρηστα; - Αξιολόγηση</p> 	<p>Συζήτηση στην ολομέλεια και δημιουργία του τελικού εννοιολογικού χάρτη με ιδεοθύελλα.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Θα σας διαβάσω από τον πρώτο χάρτη τι πιστεύετε για τα απορρίμματα. Θέλω να μου εντοπίσετε τις διαφορές σε όσα γνωρίζετε τώρα με όσα γνωρίζατε πριν. Ποια είναι η πιο σημαντική αλλαγή; Τελικά τι είναι τα απορρίμματα; Αναρωτιέμαι πώς θα μπορούσαμε να τα μειώσουμε; 2. Αναρωτιέμαι τι θα συμβεί εάν τελικά δεν κάνουμε ανακύκλωση .. 3. Πού νομίζετε ότι βοηθήσατε όταν μαθαίναμε όλα αυτά τα πράγματα; 4. Ποια από όλες τις δραστηριότητες που κάναμε σας άρεσε περισσότερο και γιατί; 5. Πώς νιώθετε για όλα όσα κάναμε και για όλα όσα μάθατε; 6. Θα σας διαβάσω και τον χάρτη που έστειλαν από το άλλο νηπιαγωγείο. Ποιες διαφορές εντοπίζετε; Ποιες είναι οι ομοιότητες; 7. Με τι θα θέλατε να ασχοληθούμε μετά; Πώς νομίζετε ότι θα το κάναμε; <p>Επιτραπέζιο παιχνίδι με ερωτήσεις</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Συμπλήρωση της προτεινόμενης Κλείδας Αξιολόγησης κάθε μαθητή/τριας και συμπλήρωση φύλλου περιγραφικής αξιολόγησης για κάθε παιδί.
---	---	--

Φύλλο περιγραφικής αξιολόγησης

	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ
	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Φροντίζω το περιβάλλον – Οικολογία – Παγκόσμια και Τοπική κληρονομιά
	ΤΙΤΛΟΣ: Τα σκουπίδια δεν είναι για πέταμα

	Σχόλια μαθητή/τριας
Τι καινούριο έμαθα...	
Μου έκανε εντύπωση ...	
Κατάφερα να φτιάξω...	
Υλικά που χρησιμοποίησα...	
Δυσκολεύτηκα όταν...	
Κατάλαβα πως γίνεται η ανακύκλωση όταν...	
Το παιχνίδι που μου άρεσε περισσότερο ήταν...	
Με την ομάδα μου έφτιαξα...	
Δουλεύοντας στην ομάδα, ένιωσα...	

Κλείδα αξιολόγησης μαθητή/ τριας

ΔΕΙΚΤΕΣ	1 Αρχό- μενη	2 αναπτυσ- σόμενη	3 Ικανο- ποιητική	4 Εξαιρε- τική
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ				
Γνωρίζει το σήμα της ανακύκλωσης				
Γνωρίζει την έννοια της ανακύκλωσης				
Γνωρίζει τουλάχιστον 4 ανακυκλώσιμα υλικά				
Γνωρίζει τα βασικά βήματα της ανακύκλωσης				
Κατανοεί τη χρησιμότητα της ανακύκλωσης				
Εφαρμόζει την ανακύκλωση στο νηπιαγωγείο				
Δεξιότητες Επικοινωνίας				
Μπορεί να εκφράζει τις σκέψεις του/της για ένα πρόβλημα				
Δεξιότητες ακρόασης και παρατήρησης				
Ακούει προσεκτικά τους άλλους				
Εκφράζει απόψεις, ανταλλάσσει πληροφορίες				
Δεξιότητες Δημιουργικότητας				
Πειραματίζεται με τη δημιουργία μιας νέας ιδέας δίνοντάς της νέα μορφή				
Ψάχνει για απλά δεδομένα				
Νιώθει άνετα σε μη οικείες καταστάσεις				
Χαίρεται να αντιμετωπίζει περίπλοκες καταστάσεις				
Δεξιότητες Κριτικής Σκέψης				
Οικοδομεί συλλογισμούς μέσα από προσεκτική παρατήρηση				
Ακολουθεί συγκεκριμένα βήματα επίλυσης προβλήματος				
Ζητά διευκρινίσεις από τρίτους σχετικά με καινούργιες πληροφορίες, όποτε χρειάζεται				
Δείχνει ικανός/ή να παρακολουθεί, να καθορίζει, να ιεραρχεί και να ολοκληρώνει τα καθήκοντά του/της χωρίς άμεση εποπτεία				
Επιχειρηματολογεί για την επιλογή μιας λύσης				
Δεξιότητες Επίλυσης Συγκρούσεων				
Μπορεί να βρίσκει εναλλακτικές λύσεις για την επίλυση των συγκρούσεων				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ				
Σεβασμός				
Δίνει χώρο στους άλλους για να εκφράζονται				
Υπευθυνότητα				
Δείχνει ότι αποδέχεται την ευθύνη για τις πράξεις του/της				
Υποβάλλει εγκαίρως τη δουλειά που του/της έχει ανατεθεί				

Πολιτειότητα				
Εκφράζει προθυμία να συνεργαστεί και να δουλέψει με άλλους				
Δεξιότητες Ενσυναίσθησης και ευαισθησίας				
Αναγνωρίζει, εκφράζει και διαχειρίζεται συναισθήματα				
Λαμβάνει υπόψη τα συναισθήματα των άλλων				
Μπορεί να αναγνωρίζει πότε ένας σύντροφος χρειάζεται τη βοήθειά του/της				
Δεξιότητες Προσαρμοστικότητας				
Προσαρμόζεται σε νέες καταστάσεις επιστρατεύοντας μια καινούργια δεξιότητα				
Ανθεκτικότητα				
Αντεπεξέρχεται καλά σε απρόβλεπτες καταστάσεις				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΟΥ				
Δεξιότητες αναλυτικής σκέψης και κριτικής σκέψης				
Ακολουθεί ρουτίνες σκέψεις και αναστοχάζεται				
Μπορεί να αναγνωρίζει τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις καινούργιες πληροφορίες και σε όσα είναι ήδη γνωστά				
Δείχνει ότι σκέφτεται κατά πόσον οι πληροφορίες που χρησιμοποιεί είναι σωστές				
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ				
Χειρίζεται το ποντίκι				
Χρησιμοποιεί εργαλεία για τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου				

	1^ο επίπεδο εκδήλωσης δεξιοτήτων	2^ο επίπεδο εκδήλωσης δεξιοτήτων	3^ο επίπεδο εκδήλωσης δεξιοτήτων	4^ο επίπεδο εκδήλωσης δεξιοτήτων
Διαβαθμίσεις	Αρχόμενη	Αναπτυσσόμενη	Ικανοποιητική	Εξαιρετική
Παρατηρούμενες ενδείξεις ως προς τη δεξιότητα. Ο/Η μαθητής/τρια ...	Ανταποκρίνεται ως προς τη δεξιότητα σε επιδείξεις, υποδείξεις, δραστηριότητες καθοδήγησης	Καταβάλει προσπάθεια, συμμετέχει ενεργά, δοκιμάζει/πειραματίζεται, δεν εγκαταλείπει, ζητά υποστήριξη κατά την εμπλοκή του/της στη δραστηριότητα	Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και προωθεί συνεργατικές στρατηγικές κατά την εμπλοκή του/της στη δραστηριότητα	Εκδηλώνει αυθεντική διάθεση για γενίκευση, μεταφέρει την εκδηλούμενη δεξιότητα σε άλλες δραστηριότητες, συμμετέχει ολόπλευρα στη δραστηριότητα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το εργαστήριο συνδέθηκε με το πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με το ίδιο θέμα και τίτλο. Η υλοποίησή του κινήθηκε λίγο-πολύ όπως αναμέναμε, παρόλο που χρονικά διήρκεσε περισσότερο (απουσίαζαν πολλά παιδιά κατά καιρούς εξαιτίας του covid-19). Αν και αρχικά δυσκολεύτηκαν να ανακαλέσουν στη μνήμη τους την έννοια του εργαστηρίου, στη συνέχεια θυμήθηκαν το προηγούμενο θέμα (τα δικαιώματα του παιδιού) και βέβαια το «συμβόλαιο» που διαμορφώσαμε όλοι μαζί.

Το θέμα της ανακύκλωσης δεν τους ήταν ιδιαίτερα άγνωστο (γνώριζαν τα βασικά υλικά που ανακυκλώνονται), κάτι που φάνηκε τόσο στη συζήτηση (από όπου δημιουργήθηκε και ο εννοιολογικός χάρτης) όσο και από τις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο. Ωστόσο, δεν γνώριζαν ή δεν θυμούνταν (όσον αφορά στα νήπια από την περσινή χρονιά) τη διαδικασία και τη χρησιμότητα της ανακύκλωσης. Παρόλα αυτά, συμφώνησαν στην αναγκαιότητά της όταν κλήθηκαν να δώσουν λύσεις στα διάφορα περιβαλλοντικά προβλήματα.

Εντυπωσιάστηκαν όταν ανακυκλώσαμε εφημερίδες και φτιάξαμε το δικό μας χαρτί. Παράλληλα, οι κατασκευές από ανακυκλώσιμα υλικά ξεδίπλωσαν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, δίνοντας τους την ευκαιρία να δουλέψουν συνεργατικά στην τάξη αλλά και στο σπίτι με την οικογένειά τους.

Έγινε εισαγωγή στη ρομποτική με καθοδηγούμενες κινήσεις σε πλέγμα (δραστηριότητα που προέκυψε). Ως πλέγμα χρησιμοποιήθηκε η διαγράμμιση που δημιουργούν τα πλακάκια έξω από την αίθουσα του νηπιαγωγείου. Στη συνέχεια κάθε παιδί χωριστά περιέγραφε και κατόπιν εκτελούσε τη διαδρομή που επρόκειτο να ακολουθήσει.

Οι δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν στα εργαστήρια συντέλεσαν στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων που είχαν αρχικά προγραμματιστεί. Ιδιαίτερη εντύπωση κάνει η βελτίωση των δεικτών σε όλα τα παιδιά συγκριτικά με αυτούς του προηγούμενου προγράμματος, ενώ η ενασχόλησή τους με τις ΤΠΕ βοήθησε στην περεταίρω εξοικείωση μαζί τους ακόμα και από μαθητές που στο προηγούμενο πρόγραμμα αντιμετώπιζαν σημαντικές δυσκολίες (π.χ. στον χειρισμό του ποντικιού).